

Fargerik funksjonalisme

Arkitekturen i den tidlige funksjonalisme var lang fra grå. Mange arkitekter satte faktisk den gang fargen som ett av de fremste virkemidler for estetisk utforming, trivsel og identitet. Av dem var Bruno Taut blant de fremste.

Av ifi.no



Arkitekten Bruno Taut (1880-1938) var en produktiv tysk arkitekt, byplanlegger og forfatter, aktiv samtidig med Bauhaus i Tyskland, de Stijl i Holland og Le Corbusier i Frankrike/Sveits.

Mange kjenner hans Glasspaviljon (med prismekuppel) fra "der Kölner Werkbund-Ausstellung" i 1914, som ofte er fremstilt i svarthvitt foto. Få vet at den var svært fargerik.

Fargen som virkemiddel

Slik er det med mye arkitektur fra tidlig funksjonalisme. Vi tror det var gråskalaen som regjerte, mens mange arkitekter den gang faktisk satte fargen som ett av de fremste virkemidler for estetisk utforming, trivsel og identitet. Bruno Taut var blant de fremste.

Han hadde det til felles med le Corbusier at han også var kunstmaler, men han gjorde seg ikke så bemerket som den franske mesteren. Taut var mer beskjeden, men ikke mindre interessant som en mer humanistisk funksjonalist med hjerte for sosial boligbygging.

Det er nettopp disse de fargerike boligområdene som gjør ham så aktuell i dag - som en fantastisk

inspirasjon i en tid der grått dominerer som en stadig tilbakevendende trend.



Mette l'Orange er billedkunstner og sivilarkitekt, ansatt ved Kunsthøyskolen i Bergen.

På listen over verdensarv

Jeg var nylig så heldig å bli vist rundt på flere av hans boligområder i Berlin av den tyske arkitekten og Taut-eksperten, Winfried Brenne. Han har deltatt i restaureringen av disse områdene og kunne fortelle mye om fargebruken.

Ett besøk var forlagt til Falkenberg hageby fra 1912, der husene i sin tid ble kjent som "Malingboksene". Her har Taut boltret seg med fantasifull dekor og fri kolorisme. Blant annet finnes det der et strålende koboltblått hus som er blitt et ikon for området. Mange av hans kollegaer ristet på hodet og Le Corbusier kalte ham "fargeblind". Vi må huske at doktriner som "Less is more" og "Ornament in crime" var styrende i perioden. Området er i dag på Unescos liste over verdenskultuminner, takket være fargebruken. Det er virkelig verdt å notere seg, og folk som bor der er stolte og glade.

Fargerike vinduer

Boligområdet Onkel Toms Hüttei Zehlendorf, ble realisert i perioden rundt 1926, og viser bemerkelsesverdig detaljert fargesetting av blant annet dører og vinduer, med spennende fargevariasjoner på karmen og rammer. Det er bare å plukke med seg fotoskatter hjem og transformere til nordiske funksjonalisme.

Et tredje fascinerende boligområde ble bygget 1925 og fikk navnet Hufeisensiedlung (Hesteskoområdet), fordi det ble anlagt rundt en hesteskoformet dam. Her pågår restaureringen og en kan

observere forfall over tid, satt opp mot strålende nymalte flater.

Bruno Taut gjennomførte mer enn 12.000 boliger mellom åren 1924 og 1931, mer eller mindre rikt fargesatt. Han mottok både ros og ris den gang, og ble til tider latterliggjort. I dag valfarter folk til disse områdene, og særlig har en god del norske arkitekter vist stor interesse for den bemerkelsesverdige fargesettingen av Onkel Toms Hütte.

